

POKROK ZÁPADU

Založ. 571.—Roč. 38.

Omaha, Neb., ve středu 24. března 1909.

Číslo 35.

Zprávy zahraničné

RAKOUSKO-UHERSKO.

Oslava pražské "Starafie" (organizace německých bohémů) chystaná s ohledem na paděšátelství její trvání, přeložena bude nyní do Vídně, poněvadž městská rada pražská odepřela ručení za bezpečnost Němců, kteří by ku slavnosti té přijeli do Prahy.

Ve válečném přístavu v Pulji, kde soustředěno jest válečné loďstvo rakouské, panuje velké rozčilení následkem osudného výsledku souboru mezi dvěma důstojníky. Námořní poručík sv. p. Pergler z Perglasu zastřelil dělostřeleckého poručíka Rosnera. Příčina souboru není známa.

Rakousko-Uhersko konečně již obdrželo odpověď na svoji notu od Srbska, jejíž znění jest však tak neurčité a nepřímé, že si z toho vláda nemůže ničeho vybrati. Z toho panuje ve Vídni veliká rozarzelost a hněv, avšak válku k vůli tomu vyvolati přece nemohou, neb se již dobře ví, že Rakousko v případě války bude bojovati na několik front, s výsledkem pro Rakousko nepříznivým. Srbsko ve své odpovědi praví, že vyřízení celé sporné otázky musí pochovati vládním, což právě Rakousko nechce. Hněd po obdržení byla svolána ministerská rada, pod předsednictvím samého císaře, která se usnesla na posláni jiné noty, kterou by se žádala odpověď přímá. V Rakousku následkem této situace jeví se strachivě obětí finanční, neboť se v Bosně vydrží velká síla vojska a vydání toto jest úplně zbytečné, neboť vojsko jest v nečinnosti. Musí tam však býti zhlédem k vojsku srbskému, jež jest úplně připraveno ku srážce.

Vnitrozemská politická situace jest ještě stále zachmuřena. Říšská rada byla svolána, avšak jednání nevede k němu a také nepovede dříve, dokud zloduch Bie nerth se nevzdá úřadu.

Persekuce strany národ. sociální trvá nepřetržitě dále avšak s výsledkem takovým, že strana tato den ode dne mohutní, takže již dnes téměř celý národ za ní stojí jsa proti Vídni v nejostřejší opozici.

ČECHY.

V Praze došlo opět ke krvavému boji mezi policií a českým občanstvem k vůli provokaci buršácké. Mnoho lidí bylo raněno a zadrženo. Na strážnice policie byli učiněny útoky pro osvobození zatčených; avšak vojenskou posilou bylo tomu zabráněno.

Mezi českými pluky vzniká se silně protivojenská propaganda, již také vede strana národ. sociální a není pochyby, že mezi českými vojáky rakouská vojenská myšlenka není již dávno domovem, což by se snadno mohlo ukázati, kdyby české pluky byly hnány proti slovanským bratřím.

Za pražského starostu byl opět zvolen Mladobech dr. Karel Groš.

CHMURY NA BALKÁNE.

Srbsko odpovědělo na rakousko-uherskou notu ze dne 6. března ohledně gavažání přímého vyjednávání mezi oběma zeměmi a v odpovědi té odkazuje Rakousko-Uhersko na svoji notu, již 11. března zaslalo signatárním vládním berlínské smlouvy. Dále prohlašuje tu Srbsko, že dle náhledu jeho zájmu obou zemí lépe by odpovídalo, kdyby Rakousko-Uhersko předložilo obehodní smlouvu, jež v Srbsku nabyla již zákonnosti platnosti, ku schválení parlamentu ve Vídni a v Budapešti, třeba že lhůta pro ratifikaci již vlastně vypršela. Přijetí smlouvy té oběma parlamenty bylo by dle srbského náhledu nejlepším prostředkem, aby zabránilo se přerušení konvenčních vztahů mezi Rakousko-Uherskem a Srbskem. Odmítnutí smlouvy na druhé straně mohlo by býti východiskem pro vyjednávání ohledně nové smlouvy anebo prokázalo by, že oba parla-

menty se svým agrárním stanoviskem rozhodly se pro upuštění od myšlenky uzavření obehodní smlouvy mezi oběma zeměmi. V případě, že by Rakousko-Uhersko z uvedených důvodů do 31. března obehodní smlouvu neratifikovalo, jest Srbsko ochotno prodloužiti provisorní platnost smlouvy té až do 31. prosince.

Vídeňské vládní kruhy považují srbskou notu za neuspokojivou, avšak neprozrazují žádné překvapení, poněvadž jest jim srbská válečná horečka dobře známa. Z vládní strany nepochybně podány budou v Bělehradě další vážné námitky spolu s požadavkem brzkého prohlášení ohledně srbského zbrojení. Odepřeli Srbsko vyhověti tomuto požadavku, pak bude mu dáno ultimatum. Očekává se, že válka započne na počátku dubna. Větší operace jsou nemožné, pokud neroztaže snůh v balkánských krajinách. V mobilisaci se bude pokračovati se zvýšenou rychlostí. Haličské a sedmihradské pluky doplňovány jsou záložnicí a odjedou co nejdříve do Bosny. Největší rozruch vyvolala neobyčejně časná návštěva, kterou císař František Josef vykonal dne 15. března ráno v císařském zámku a jež uváděna jest ve spojení s kritickým stavem věcí. Bylo teprve sedm hodin ráno, když císař odjel ze Schoenbrunnu do císařského zámku. Z hodnověrného pramene se proslýchá, že v pádu války vytvořeny budou dvě rakouské armády a že arcikníže-následník František Ferdinand stane se vrchním velitelem.

Z Berlína se oznamuje: Soukromé zprávy z Vídně líčí situaci mezi Rakouskem a Srbskem jakožto nanejvýš povážlivou. Ve vládních kruzích se proslýchá, že Rakousko během několika dní pošle Srbsku ultimatum, v němž stanovena bude velmi krátká lhůta k odpovědi na rakouské požadavky. Jestliže tato odpověď neuspokojí, pak válka stane se nevyhnutelnou a může propuknouti již ku konci tohoto týdne. — "Berliner Tageblatt" oznamuje, že ruský ministr zahraničních záležitostí Izvolský vyzval ruského vyslance v Bělehradě, aby varoval srbskou vládu, aby opatrně vyhnula se všemu, co by mohlo být považováno za vyzvání k válce. Vzdor tomu tamní diplomati považují nebezpečí války za akutní.

Válečná horečka uchvátila ve Vídni veškeré vrstvy obyvatelstva. Německé časopisy odsuzují vládu pro otálení a vyzývají k energickému vystoupení proti "srbské opovržlivosti." Císař František Josef přibyl do Vídně dne 16. března ze Schoenbrunnu a předsedal ve schůzi společného ministerstva, v níž vypracována byla poslední nota, již Rakousko-Uhersko pošle Srbsku. V notě této vyzýváno jest Srbsko, aby odpovědělo ohledně bodů, jež v dřívějších svých odpovědích pomínulo. Nota bude srbské vládě odevzdána ke konci tohoto týdne. Vyzní-li její odpověď vyhýbavě anebo neuspokojivě, bude Srbsku posláno ultimatum. Depeše z Budapešti oznamují, že válečná horečka v Uhrách jest ještě intenzivnější, nežli v Rakousku. — Ze situace dospěla již k vážné krizi, tomu nasvědčují různá opatření. Byla nařízena mobilisace 15. armádního sboru v Bosně a Hercegovině. Vedle toho připravuje se mobilisace 2. sboru v Dolních Rakousích a jižní Moravě, 7. sboru v jižních Uhrách, 9. v severovýchodních Čechách, 12. v Sedmihradsku a 13. sboru v Chorvatsku a Slavonii. Potvrzuje se zpráva, že arcikníže-následník František Ferdinand v pádu války bude vrchním velitelem rakouské armády. Polní zbrojmistr Langer bude šéfem generálního štábu. První armádě veletí bude general Albari, druhé armádě general Vilém Kloubec Dunajské monitory odjely již do Zemuni, jež leží při ústí řeky Sávy do Dunaje, při-
muž vyzýváno, aby neuvěřejňovaly žádné zprávy o dopravě vojska. Zásilky zboží do Bosny, vyjímaje vojenské potřeby, jsou zastaveny. Arciknížna Isabella a 30 jiných šlechticů u ní se nyní ve zvláštním kursu ošetřování poraněných.

Nesmírnou senasí vyvolala ve Vídni poplašná zpráva, že bylo tam nalezeno nesmírné množství provolání výboru české radikální strany (národních socialistů) ku vojenským záložnicím, v nichž jsou tyto vyzýváni, aby pamětliví byli svého příbuzenstva se Srby a odepřeli poslušnost. Proti původcům tohoto provolání zavedeno vyšetřování.

Kritické stadium, k němuž dospěly napjaté vztahy mezi Rakousko-Uherskem a Srbskem, vyvolala v Petrohradě nesmírné rozčilení, poněvadž možnost války jest nyní mnohem větší, než kdykoliv před tím. Jeden petrohradský časopis uvěřejňují dne 17. března z vládní strany inspirovaný článek, v němž vyslovována jest naděje, že Francie a Anglie učiní opatření, aby zabránily útoku na postup Rakousko-Uherska. Zničení Srbska znamenalo by úplné vítězství germanismu nad slovanskými a ruskými zájmy na Balkáně. Jestliže Francie a Anglie učiní společný nátlak na Rakousko-Uhersko, toto sotva se opováží vyvolati světovou válku.

RUSKO.

Jeden policejní seržant a dva policisté byli ve Vladikavkaze 17. března odsouzeni k smrti. Všichni tři policejní úředníci byli totiž uznáni vinnými, že zavraždili jednoho bohatého šlechtice. To karjeva jméno.

"Novoje Vremja" uvěřejňuje depeši z Julfy na rusko-perských hranicích, v níž se praví, že perské vládní vojsko, asi 1000 jezdců a 500 pěších, nachází se na pochodu do Julfy. Perští vojáci na cestě na březích řeky Araxes pustili osady, páli a vraždí, co přijde jim do cesty. Deset vesnic, z nichž čtyři byly obydleny ruskými státními příslušníky, bylo vydrancováno a vypáleno. Četné ženy s dětmi na zádech snažily se přes řeku Araxes přeplouti na ruský břeh, byly však od zruřivého vojska postřeleny. Přes 300 rodin bez přístřeší hledalo útluk na ostrově Julfa.

Ministr zahraničních záležitostí Izvolský odpověděl rakousko-uherskému vyslanci na sdělení o "sdepřání rakousko-uherské oproti protokolu k vůli Bosně. Izvolský praví ve své odpovědi, že dorozumění s Tureckem vyvoluje možnost předložiti bosenskou otázku konferenci velmocí. Rusko jest hotovo s Rakouskem a ostatními velmocemi k vůli svolání takové konference jednati. Hlavní body konference, dle návrhu italského státníka Titoniho mají býti tyto: Za prvé velmocí mají uznati vzdání se nároků Srbska. Za druhé má se schváliti prohlášení nezávislosti Bulharska. Za třetí, má se změnit článek 29. berlínské smlouvy stran Bosny. Veřejné mínění v Rakousku jest s tímto programem srozuměno, a dle všeho také konference dojde. Tím by bylo aspoň prozatím vypuknutí války zabráněno.

FRANCIE.

Z Paříže se oznamuje: Několik stávka telegrafních, telefonních a poštovních zřízených stále se šíří v Paříži i na venkově, nepodařilo se dosud úplně zastavení služby. Přes to má stávka ta za následek, že tři miliony dopisů a 200,000 telegramů marně čekají na dopravu, čímž zvláště obehodníci utrpí nesmírné škody. Telefonní služba je částečně zastavena. Poštovní zřízení, jako telegrafisté, organizují se, aby vydatněji mohli pokračovati ve své stávce. Vláda přes to doufá v konečné vítězství a nejeví žádné povolnosti. Přes 700 stávkářů bylo beze všech okolků propuštěno ze služby. — Jak zprávy posledních oznámují, stávka byla již zakončena.

Zprávy americké.

"Prodaná nevěsta" v New Yorku.

Smetanova opera "Prodaná nevěsta" dávana byla ve středu večer minulého týdne po páté a naposledy v letošní sezóně v Metropolitanu opěře newyorské, za četné návštěvy opět s pronikavým zdarem. Anglická kritika praví, že sice vykonány byly pečlivé přípravy k prvnímu představení "Prodané," tak aby rázem dohla si srdce návštěvníků, že však opakování opery stále nové krásy na ní se nacházejí a také umělecké provedení její se prohlubuje. Jeden list praví: "Produce této rozkošné komické opery posloužíla k objevení větší role Verdina vy pathetické "Aidy," jest právě tak doma v humoristické atmosféře Smetanově. V příští sezóně dle géméného již oznámení správy Metropolitanu opery, bude "Prodaná nevěsta" přestěhována do New Theatre, kde došlo možností ještě větší působivosti intimnějším, bližším stykem s občanstvem. V Chicagu bude dávana "Prodaná nevěsta" v tamním "Auditorium" dne 17. dubna, s téměř metropolitanými mluví, a mimo slečnu Destinovou, bude hráti též tenorista Karel Burian úlohu "Jenka."

Celní předloha.

Sedesátý prvý kongres, sešel se minulého týdne k zvláštnímu zasedání, aby vyřídil celní opravu v tom smyslu, jak bylo v republikánské platformě předložením uvažováno. Výbor, který měl celní předlohu vypracovati, pracoval v tom směru plně čtyři měsíce za předsednictví kongresníka Payne. Tvůři osnovy panu Payneovi, nedostane se ovšem všeobecného souhlasu v projednávání jednotlivých bodů, avšak cílem je zřejmé, že výbor snažil se, aby předloha byla upravena k všeobecnému prospěchu občanstva. Některé předimety sem dovážené budou podléhati většímu danu, k tomu jiné budou zrušeny či úplně. Důležitým bodem v této předloze jest dan z dědičství, jež má přinést vládně asi \$20,000,000. Clo na cukr má býti sníženo, clo na kávu zrušeno. Na volnou listinu dány jsou dále následující předměty: Zemědělské nářadí, na něž ustanovuje Dingleyův tarif clo 20 procent; lněný olej, kůže, zmlíněná již železná ruda, na níž dosavadní tarif ustanovuje 40 centů na tunu a měkké uhlí, z kterého se platí do sudu cla 67 centů za tunu; dále koks, dřevná káse na výrobu papíru (jedna dvacátina centu z libry platí se nyní), umělecká díla (starší než dvaet let), cukr z Filipín (300,000 tun ročně), obojový tabák (300,000 tun ročně), výplňkový tabák (3,000,000 liber ročně) a doutníky (150,000,000 ročně. Proti svobodným kůžím snad pozdvižen bude protest v prerijských státech, lež obvyklá a sedláci budou položku tuto sechvalovati. Vyšší sazba na ovoce vítána bude v Kalifornii a Floridě. Jaký důchod předloha může přinést, Payne, aniž kdokoliv jiný nemůže říci. V příštím roce musí se vláda přichystati na další vzrůst vydání. Bude zapotřebí více peněz. Ty mohou býti získány hlavně daní z příjmů a dědičství, třeba že tato mnohým se nezamlouvá. Avšak i z jiných produktů, jmenovitě těch, jež jsou považovány bohatou třídou lidu, musí plynouti prospěch do vládní pokladny. Boty budou snad levnější; rukavice budou dražší. Dříví a stavební kámen, jakož i hradební kůly mohou státi méně; ale ovoce bude dražší. Předloha tato bude tištěna ve 30,000 výtiscích a demokratům ve výboru pro cestu a prostředky dán do úterka čas k podání zprávy menšině.

Zrušení bojkotové závědi.

Vrchní soud státu Moatana zrušil soudní závěd, vydanou jižším soudem, kterou se zakazovalo montanské federaci práce bojkotování firmy Lindsay and Co. v Billings, Mont. Vrchní státní soud rozhodnul, že jmenovaná firma nemá žádného majetkového práva na členy federace práce, tak aby tyto ji museli podporovati a proto nebou členové federace prováděti proti ní bojkot, když se jedná o udržení jejich existence. Jen když se provádí bojkot nezákonným způsobem, jest trestaným.

Stávka uhlokopů na obzoru.
Tento týden odhývána jest v Scranton, Pa., konvence uhlokopů, a zde se má rozhodnouti bude-li zavedena stávka neb výluka, nebo bude-li podepsána nová smlouva s majiteli uhlodolů. Pověst, že majitelé dolů uzavřou doly na neurčitou dobu, nabývá každým dnem více pravděpodobnosti a uhlokopové jsou téměř o tom přesvědčeni. Praví se, že uhlobaroni mají v zásobě 8,000,000 až 10,000,000 tun tvrdého uhlí a proto stávka nebo uzavření dolů by jim byly jen vítány, neboť tak mohli by ty zásoby uhlí prodati za mnohem vyšší ceny. Horníci pilně sesilují jejich organizace. Padesát organizátorů pořádají každý den organizaci schůze.

Příjmy oceláren jsou menší.

Dle výroční zprávy United States Steel Corporation za rok 1908 jest zřejmo, že hrubé příjmy tohoto trustu obnášely \$482,307,840, nebo o \$274,706,927 méně než v roce 1907. Čistý zisk v roce 1908 obnášel \$91,847,711, nebo o \$69,116,963 méně než v roce 1907. Zpráva praví, že v roce 1908 nebyly dány žádné peníze stranou pro další zvětšení závodů, k čemuž roku 1907 dáno na tento účel \$54,000,000. Vzdor tomu ale jest zisk ocelářského trustu obrovský.

Deportace Čínanů.

Pod dohledkem několika spolkových maršálů bylo v minulých dnech vyvezeno z Los Angeles 26 Čínanů, do San Franciska, odkud budou deportováni do Číny. V poslední době bylo velmi mnoho Čínanů propašováno z Mexika do Jižní Kalifornie a zmíněných 26 Čínanů jest částí jich. Četní jiní však unikli a zdržují se nyní klidně v San Francisku a v jiných velkoměstech.

Otázka dětské práce.

Guverneri různých států ustanovili as 300 delegátů, aby se podíleli na konferenci pro dětskou práci, která se právě odhývá v New Orleans, Fla. Účelem konference jest, aby se alespoň poněkud obmezilo hrozné vykořisťování dětské práce v jižních státech a aby se opatřil zákon na ochranu dětí, které v továrnách pracují. Též má býti dozorům a foremanům zakázáno dítka karabáčovati.

Město zatopeno.

Následkem prasknutí dvou vodních nádržek, zaplaveno bylo město Parkersburg ve West Virginii, při čemž dva lidé zahynuli, tři jiní nejspíše smrtelně byli zraněni a mnozí jiní ležec, a deset nebo více domů úplně pobořeno, a čtyřicet jich zle poškozeno. Zahynul p. Waggel a p. Wallerová. Jedna celá rodina ve světnici spící odněšena po ulici na 75 yardů, dům její téměř na kousky roztrhan, ale nikdo nebyl zraněn, jen jedné matě dívec klíční kost přerážena. V těchto nádržkách byla veškerá zásoba městské vody a proto hrozí býti této nedostatky. Škody čítá se kolem \$200,000. Lateránský kostel sv. Jana skoro na dobro pobořen, ale tím mnoho životů zachráněno a mnohé škody zabráněno, neb kostel stál přes cestu vodě. Neví se dosud určitě, co prasknutí nádržek zavínulo.

Proti třicetové jízdě.

Missourský guverner Hadley jest pry rozhodnut použiti každého zákonného prostředku k zamezení železnicím, aby se vrátily k sazbě třicetové za míli na drahách ve státu. Železnice tamní totiž v společné úradě se usnesly, že

vyšší sazbu za míli dopravy za osobu se dvou centů na tři. Guverner praví: "Rozhodl jsem se už, že nedovolím železnicím v tomto státu, aby pokračovaly ukládáti lidu dle mého úsudku nespravedlivé sazby, aniž bych nevyčerpal všechny možné prostředky proti této nespravedlnosti. Stížnost železnic, že ztrácejí velké peníze na dopravě osob i nákladního zboží, zakládá se na výkladu odborů, kteří, který určuje nepoměrně veliký obnos na výdaje pro státní obehod. Opatřil jsem si číslice od samých železničních společností a dodám je do rukou všech kongresníků a obou spolkových senátorů našeho státu se žádostí, aby dali vše vyšetřiti buď od kongresu nebo od mezistátní obehodní komise."

Hrdinná dívka vyznamenaná.

Slečna Mary McCannová, jež v roce 1904 zachránila život 9 dítčím při pověstném neštěstí na výletní lodi "General Slocum" v New Yorku, byla vyznamenána kongresem stříbrnou medailí, již jí byla odevzdána předsedou Cannonem. Tehdy byla McCannová čtrnáctiletou dívkou, jež se právě byla zotavila po šarlachové nemoci v North Brothers Islandu. Dnes jest mladou ženou, přes to však při obřadech spojených s udílením medailie, starý politický předák políbil jí na uzardělé tváře. Obřady vykonány v pokoji mluvěho v kapitulu.

Zaplátla starou daň.

Paul Anna Taftová, švagrová presidenta Tafta a manželka Chas. P. Tafta, zaplatila v těchto dnech pokladníku okresu Cook v Illinoisu Thompsonovi, \$13,456.39 jako daň z pozůstatosti jejího otec, Davida Sintoná z Cincinnati. Daň ta byla splatnou ve skutečnosti již před osmi lety, ale nebyla zaplácena z různých příčin až nyní, kdy Taftová jsou prominentní a kdy by to nevyhlíželo pěkně, aby byli jmenováni mezi dlužníky okresu Cook. Původní daň bez úroků obnášela \$8,901.70 z nemovitého majetku, odhadovaného na \$923,630.

Tržní zprávy.

Omaha, 23. března, 1909.

Trh obilní byl na počátku tohoto týdne mdlý, což patrně zavini-ly kabelové zprávy, udávající ceny níže.

Pšenice — č. 3, tvrdá, \$1.07—1.08; číslo 3, tvrdá \$1.05—1.06; č. 4, tvrdá, \$1.00—1.04½; číslo 3, jarka, \$1.05—1.06.

Kukuřice — číslo 3, 59¼c; číslo 4, 58½c; číslo 3, žlutá, 59¼c; číslo 3, bílá, 61—61½c.

Oves — č. 3, micheň, 49¼c; č. 3, bílý 50¼—51c; číslo 4, bílý, 49¼c.

Žito — číslo 2, 73c; číslo 3, 72c.

Do trhu na dobytek dovoz tohoto týdne byl slabý. Nakupovači dobytka dostavili se do trhu časně a za záhodné druhy platili o 10 až 15 centů více. Za dobytek vepřový rovněž platily se ceny o 5 až 10c vyšší.

Průměrné ceny byly následující: Nejlepší, kornou krmení volí, \$6.00—6.50; dobytí, \$5.40—6.00; nejlepší krávy a jalovce \$4.30—5.35; dobré \$3.75—4.30; méně dobré, \$2.25—3.75; telata \$3.50—7.25.

Prasata \$6.35—6.75; ovce nejlepší, \$5.65.

Vejce čerstvá, 17c; máslo 17—24c.

Husy 12½c, kačny 11c, krocani 18c, slepice 6c, kuřata 9—12c.

V týdnu minulém — jak udává firma Clay, Robinson & Co.,—byl trh na dobytek dobrý a zvláště některé druhy byly dobře placeny. Nejlepší volí měli cenu \$6.00—6.50; dobytí \$5.50—5.85; nejlepší krávy a jalovce \$4.50—5.25; dobré \$3.50—4.00; méně dobré \$2.50—3.25.

Prasata měla cenu \$6.35—6.55; nejvyšší \$6.70.